

UZASADNIENIE

do odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu "Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żelów"

Sporządzono na podstawie art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2008 r. Nr 199, poz. 1227 z późn. zm.)

CHARAKTERE DZIAŁAŃ PRZEWIDZIANYCH W DOKUMENCIE:

a) stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszych realizacji przedsięwzięć, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięć

"Program usuwania wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żelów" zwany dalej Programem, zakłada realizację przedsięwzięć polegających na demontażu wyrobów zawierających azbest oraz ich transporcie do miejsc unieszkodliwiania. Prace związane z demontażem azbest oraz ich transporcie nie stanowią przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, zgodnie z rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9.11.2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz. U. 2010.213.1397).

Na terenie Gminy Żelów nie przewiduje się powstania składowiska odpadów azbestowych oraz powstania instalacji do przetwarzania wyrobów zawierających azbest.

Program swoim zasięgiem obejmuje teren Gminy Żelów o powierzchni 167,08 km² i zamieszkałej przez 15 188 mieszkańców.

Łącznie na terenie Gminy Żelów zinwentaryzowano 3 385,119 Mg wyrobów zawierających azbest w postaci płyt azbestowo-cementowych, stanowiących pokrycia dachowe. Najwięcej obiektów, w konstrukcji których znajdują się materiały zawierające azbest znajduje się w Żelowie (137), następnie w Jaworze (124), Pszczółkach (102) i Kociszewie (97). Największą masę wyrobów zawierających azbest stwierdzono w Jaworze (18,503 Mg), Chajczynach (18,143 Mg) i w Żelowie (17,993 Mg).

b) powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

W Programie przyjęto zasadę realizacji celów i zadań wynikających z Programu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032 (POKzA). Krajowy program został przyjęty przez Radę Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej dnia 14 lipca 2009 uchwałą nr 122/2009, zmienioną uchwałą nr 39/2010 z 15 marca 2010 r. Wyznacza on cele którymi są: usunięcie i unieszkodliwienie wyrobów zawierających azbest, minimalizacja negatywnych skutków zdrowotnych spowodowanych obecnością azbestu na terytorium kraju, likwidacja szkodliwego oddziaływania azbestu na środowisko.

W Programie w oparciu o dane uzyskane z inwentaryzacji metodą spisu z natury wyrobów zawierających azbest wytyczono cele, ustalono harmonogram usuwania wyrobów zawierających azbest oraz oszacowano całłościowy koszt utylizacji wyrobów zawierających azbest z terenu gminy. W Programie zawarto również informacje na temat kompetencji i obowiązków organów administracyjnych gminy względem realizacji zadań nałożonych poprzez POKzA, wpływu azbestu na zdrowie ludzkie.

c) przydatność w uwzględnieniu aspektów środowiskowych, w szczególności w celu wspierania zrównoważonego rozwoju, oraz we wdrażaniu prawa wspólnotowego w dziedzinie ochrony środowiska

Realizacja Programu jest powiązana z realizacją celów "Odnowionej Strategii Zrównoważonego Rozwoju UE", która zakłada "ostateczne zastąpienie substancji wzbudzających szczególnie duże obawy odpowiednimi alternatywnymi substancjami lub technologiami. Program przewiduje także realizację zadań i celów wynikających z dyrektyw unijnych: dyrektywa Rady 87/217/EWG z 19.03.1987 r. w sprawie ograniczania zanieczyszczeń środowiska azbestem i zapobiegania temu zanieczyszczeniu, dyrektywy Rady 96/61/WE z 24.09.1996 r. dotyczącej zintegrowanego

zapobiegania zanieczyszczeniom i ich kontroli. Regulacje zawarte w tych przepisach wdrożone są w krajowych ustawach i rozporządzeniach.

d) powiązania z problemami dotyczącymi ochrony środowiska

Niska świadomość ekologiczna mieszkańców oraz nieznamość przepisów prawnych skutkuje niewłaściwym postępowaniem z odpadami zawierającymi azbest oraz nieprzestrzeganiem narzuconych w aktach prawnych obowiązków dla posiadaczy odpadów. Program przewiduje realizację zadań o charakterze edukacyjnym, których celem będzie podniesienie wiedzy mieszkańców w zakresie właściwego użytkowania wyrobów zawierających azbest, procedur związanych z usuwaniem azbestu oraz możliwości otrzymania dotacji na prace związane z demontażem, utylizacją i transportem wyrobów zawierających azbest. Realizacja jednego z założeń Programu, tj. edukacji ekologicznej, pozwoli zmniejszyć skalę tego problemu w odniesieniu do szkodliwości azbestu.

RODZAJ I SKALA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

a) prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, częstotliwość i odwracalność oddziaływań

Ponieważ azbest wykorzystany jako pokrycia dachowe przez cały czas jego użytkowania stanowi potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzi, tylko jego całkowite usunięcie pozwoli na eliminację tego zagrożenia. Wymiana pokryć dachowych jest bardzo kosztowna dlatego emisja włókien azbestu będzie występować z różnym zaawansowaniem, w zależności od możliwości finansowych właścicieli nieruchomości oraz pozyskiwania środków. Założeniem Programu jest sukcesywna eliminacja wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Żelów, co przedłoży się na likwidację negatywnego oddziaływania azbestu na środowisko. Realizacja Programu powodować będzie pozytywne bądź obojętne skutki dla środowiska. Negatywne oddziaływanie może wystąpić jedynie na etapie demontażu wyrobów zawierających azbest oraz ich transporcie. W celu ograniczenia negatywnego oddziaływania, prace związane z demontażem azbestu będą wykonywane przez wyspecjalizowane firmy, posiadające stosowne zezwolenia z zachowaniem należytej staranności.

W najbliższym sąsiedztwie Gminy Żelów znajdują się dwa czynne składowiska mogące przyjmować odpady zawierające azbest: w Płoszowie (Gmina Radomsko, woj. łódzkie) oraz w Koninie (Gmina Miasto Konin, woj. wielkopolskie). Powyższe składowiska znajdują się w odległości odpowiednio 51 i 133 km od Żelowa.

b) prawdopodobieństwo wystąpienia oddziaływań skumulowanych lub transgranicznych

Demontaż, transport i unieszkodliwianie wyrobów azbestowych, pod warunkiem prowadzenia prac zgodnie z określonymi przepisami prawa, nie powoduje zagrożenia dla środowiska i zdrowia człowieka. Prace będą prowadzone na wielu obiektach na terenie gminy, jednakże jeżeli pojedyncze prace polegające na demontażu wyrobów zawierających azbest nie powodują znacznego oddziaływania na środowisko, to również wielokrotne wykonanie takich prac nie spowoduje pogorszenia stanu środowiska. Ponadto Program zakłada, że demontaż pokryć azbestowych będzie prowadzony na przestrzeni 20 lat oraz na całym obszarze gminy, w związku z czym nie wystąpi skumulowane oddziaływanie na środowisko. Ze względu na znaczne oddalenie Gminy Żelów od granic kraju nie przewiduje się występowania oddziaływań transgranicznych. Odpady zawierające azbest, w większości zostaną przetransportowane na składowisko w granicach województwa łódzkiego z uwagi na jego bliskość.

c) prawdopodobieństwo wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska

Azbest jest materiałem niebezpiecznym, mogącem stwarzać zagrożenie dla zdrowia ludzi. Zagrożenie może powodować emisja włókien azbestu z ulegających korozji wyrobów zawierających azbest oraz emisja tych włókien wynikająca z nieprawidłowo prowadzonego demontażu i transportu oraz składowania w miejscach do tego nie przeznaczonych, w tym na tzw. dzikich wysypiskach. Istnieją sprawdzone metody bezpiecznego postępowania z wyrobami

zawierającymi azbest począwszy od ich eksploatacji, poprzez usuwanie, transport i unieszkodliwianie, określone w przepisach prawnych. Program zakłada demontaż i usuwanie wyrobów azbestowych przez wyspecjalizowane firmy, działające na podstawie ważnych zezwoleń i z zachowaniem wszystkich procedur wynikających z przepisów prawa. Odpady azbestowe trafiać będą na składowisko odpadów niebezpiecznych. Usuwanie wyrobów zawierających azbest z terenu gminy nie spowoduje wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska.

CECHY OBSZARU OBJĘTEGO ODDZIAŁYWANIEM NA ŚRODOWISKO

a) obszary o szczególnych właściwościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wrażliwe na oddziaływanie, istniejące przekroczenia standardów jakości środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Na obszarze Gminy Żelów nie występują obszary, na których stwierdzono przekroczenia standardów jakości środowiska oraz obszary o szczególnych właściwościach naturalnych. W gminie istnieją obiekty wpisane do rejestru zabytków i do gminnej ewidencji zabytków, jednakże nie występują na nich wyroby azbestowe.

b) formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Program obejmuje tereny zabudowane, rozrzucone po całym obszarze Gminy Żelów. Na terenie gminy istnieją obszary objęte formami ochrony przyrody:

- Obszary Natura 2000: Obszar Chronionego Krajobrazu Środkowej Grabii o kodzie PLH100021 Grabia,
- Obszar Chronionego Krajobrazu Doliny Rzeki Widawki,
- użytki ekologiczne – 25 użytki ekologiczne, na które składają się bagna, oczka wodne i naturalne zbiorniki wodne,
- pomniki przyrody – 10 pomników przyrody – są to głównie pojedyncze drzewa i grupy drzew.

Realizacja programu nie jest sprzeczna z celami ochrony w/w obszarów oraz nie narusza zakazów określonych dla tych programów.

POSUMOWANIE

Podsumowując można uznać, że realizacja postanowień Programu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko, ponieważ dokument ten:

- zakłada wykonywanie prac polegających na demontażu oraz transportowaniu azbestu ze ścisłym przestrzeganiem wymagań prawa,
- nie przewiduje powstania na terenie gminy składowiska wyrobów azbestowych ani instalacji do unieszkodliwiania azbestu,
- realizacja zadań dokumentu nie będzie powodować oddziaływań skumulowanych ani transgranicznych.

Realizacja założeń Programu wpłynie na poprawę stanu środowiska i zdrowia ludzi poprzez:

- sukcesywne zmniejszanie, a docelowo wyeliminowanie źródeł emisji włókien azbestowych,
- doprowadzenie do prowadzenia prac zgodnie z przepisami, co wyeliminuje zagrożenie zdrowia zarówno dla mieszkańców posesji, jak i dla wykonawców prac,
- wzrost świadomości ekologicznej mieszkańców w zakresie właściwego postępowania z wyrobami zawierającymi azbest.

Biorąc pod uwagę charakter planowanych w ramach realizacji Programu przedsięwzięć, ich skalę i rodzaj oraz to, że projekt dokumentu dotyczy tylko Gminy Żelów i nie przewiduje realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, wnioskuje się o odstąpienie od strategicznej oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji Programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest dla Gminy Żelów na lata 2013 – 2032.